

СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНOSTІ ПРОБЛЕМ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА СТАТТЕЮ 386 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

ПОЛІТОВА Анна Сергіївна - кандидат юридичних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7351-7110>

УДК 343.3/.7

DOI 10.32782/LAW.UA.2022.2.21

Проаналізовано наукові праці різних вчених з проблем кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти правосуддя взагалі та перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку, передбаченого ст. 386 КК України, зокрема. У результаті проведеного дослідження констатовано про відсутність комплексного дисертаційно-монографічного рівні з кримінальної відповідальності за ст. 386 КК України. Резюмовано на необхідності проведення такої кваліфікаційної наукової праці, що сприятиме не тільки уникненню спірних питань при кваліфікації таких кримінально протиправних посягань у правосудстві діяльності, а й буде корисним у розширенні кругозору науково-дослідній роботі.

Ключові слова: кримінальні правопорушення проти правосуддя, свідок, потерпілий, експерт, показання, висновки, примушування, підкуп, перешкоджання.

Постановка проблеми

Створення дієвих норм, що покликані врегулювати суспільні відносини – головна мета будь-якої суверенної демократичної правової держави. У ст. 3 Основного Закону України визначено, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Також у ст. 6 Конституції України зазначено, що правосуддя в Україні – це діяльність органів судо-

вої влади, яке відповідно до конституційних засад поділу влади здійснюється судами, утвореними згідно із законом. Відповідно до принципу верховенства права та нормативних приписів, визначених Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, суди здійснюють правосуддя з метою захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб, інтересів суспільства та держави.

На це наголошує і Н. Алексєєва, відзначаючи, що підвищення ефективності та дієвості правосуддя є одним із пріоритетних завдань нашої держави, від впровадження яких у судову систему, а також у діяльність органів, що сприяють здійсненню правосуддя, залежатиме дотримання прав та свобод людини в Україні, їх законних інтересів. Важливою складовою здійснення правосуддя в Україні є всебічне, повне та об'єктивне дослідження всіх обставин справи, що відбувається за внутрішнім переконанням особи, яка виступає від імені держави та застосовує до особи, винуватої у вчиненні злочину, заходи державного примусу. Однак відповідна діяльність може бути ускладнена тим, що окремі учасники процесу спотворюють інформацію, відмовляються від виконання своїх процесуальних обов'язків, а також розголошують інформацію про хід досудового розслідування. Окрім того, інші особи можуть певним чином впливати на таких учас-

ників процесу з метою, щоб вони вчинили зазначені дії (перешкоджати, примушувати, підкуповувати їх) [1, с. 1].

Саме тому актуальним є питання кримінальної відповідальності за перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку, а одним із дієвих і традиційних напрямів удосконалення протидії злочинам є покращення її теоретичного забезпечення, що досягається за допомогою приділення з боку науковців належної уваги [2, с. 66].

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання відповідальності за кримінальні правопорушення проти правосуддя приділена значна увага вченим, серед яких М. Бажанов, В. Борисов, І. Власов, М. Гараніна, С. Дідик, Н. Квасневська, О. Кваша, Я. Кульберг, Л. Лобанова, А. Мартіросян, М. Мельніченко, В. Навроцький, Н. Носкова, М. Панов, Ш. Рашковська, В. Рубцов, Є. Смірнов, С. Тихенко, В. Тютюгін, І. Тяжкова, В. Фельдблум, М. Хабібুলлін, М. Шепітько, О. Чучаєв та ін. Що ж стосується ст. 386 КК України, то проблемі кримінальної відповідальності за перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку була об'єктом наукового пошуку Н. Алексєєвої, О. Габро, М. Мельника, М. Панова, М. Хавронюка та ін. Але не дивлячись на значну наукову площину таких праць деякі питання потребують подальшого поглибленого дослідження.

Метою цієї статті є аналіз, систематизація і узагальнення підходів та пропозицій стосовно кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення взагалі та перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку, передбаченого ст. 386 КК України, зокрема.

Виклад основного матеріалу

С. Павленко зазначає, що головною умовою будь-якого наукового дослідження

є ґрунтовний аналіз наукового доробку вітчизняних та іноземних учених різних історичних періодів. Такий аналіз надасть можливість з'ясувати найвагоміші з-поміж них, що стали теоретичним підґрунтям предмета дослідження, з одного боку, й акцентувати на проблемних аспектах, що залишилися поза межами дослідження попередників, у контексті соціально-економічних, політичних, нормативно-правових, криміногенних та інших чинників – з іншого [3, с. 107].

Слід погодитися з А. Воронцовим, що питання кримінального та процесуального положення осіб, які здійснюють правосуддя, а також потерпілого від кримінального правопорушення було і є предметом обговорення в юридичній літературі всіх часів. Щодо кримінально-правових норм, що встановлюють відповідальність за вчинення таких правопорушень, то вони пройшли тривалий час своєї генези у національному кримінальному законодавстві. Кожний етап цього розвитку відображає соціально-економічні, ідеологічні, культурні, політичні та суспільні відносини, які існували тоді у державі. Водночас аналіз і використання накопиченого досвіду історично-правової спадщини дозволяє надалі висунути шляхи вдосконалення й ефективного реформування інституту кримінальної відповідальності за посягання у сфері правосуддя й у процесі його здійснення [4, с. 363].

Кримінальні правопорушення проти правосуддя взагалі, та перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку (ст. 386) КК України, тісно пов'язані із становленням і розвитком правосуддя як такого. Це вказує на те, що кримінально протиправні діяння, які посягають на правосуддя, виникли одночасно з ним і мають багатовікову історію.

У національній юридичній літературі питання генези кримінального законодавства щодо кримінальних правопорушень (злочинів) проти правосуддя комплексно досліджували здебільшого ще за радянських часів М. Бажанов, Л. Гаухман, О. Піонтковський, В. Меншагін, Ш. Рашковська, М. Таганцев, І. Тихенко. Серед сучасних дослідників варто виділити В. Борисова,

В.І. Тютюгіна, Н. Ю. Карпову, а також В. Мультченко, котрий вивчав історію розвитку поглядів суспільства на систему кримінально-правових норм, які передбачають відповідальність за вчинення кримінальних правопорушень проти правосуддя [5, с. 116]. Також певним чином це питання розглядав і В.П. Діденко, який досліджував історію кримінального права, хоча дані злочини розглядалися у комплексі із іншими злочинами проти правосуддя [6, с. 112].

Сучасні окремі проблеми кримінальної відповідальності за правопорушення проти правосуддя досліджували і такі вчені-криміналісти як С. Мірошніченко, Л. Палюк, М. Шепітько. Так, наприклад, Л. Палюк відзначає, що у науці кримінального права України є численні напрацювання з проблем кримінальної відповідальності за правопорушення проти правосуддя. Водночас концептуального вирішення потребували такі проблеми: чи є однорідними суспільні відносини щодо здійснення досудового розслідування, судового розгляду, щодо виконання судових рішень, у тім числі покарань; відповідно, чи обґрунтованим є поміщення норм про кримінальну відповідальність за посягання на зазначені суспільні відносини в одному розділі Особливої частини КК України; чи повинна охоронятися нормами розділу XVIII Особливої частини КК України діяльність Конституційного Суду України, що здійснюється в межах конституційного провадження, діяльність юрисдикційних органів, які не входять у систему судоустрою, а також суспільні відносини щодо примусового виконання рішень, постановлених зазначеними юрисдикційними органами, діяльність ЄСПЛ, Міжнародного кримінального суду, інших міжнародних судових органів; питання про момент початку існування суспільних відносин, які становлять родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти правосуддя; про найбільш оптимальну класифікацію кримінальних правопорушень проти правосуддя; соціальну зумовленість кримінально-правових норм у розділі XVIII Особливої частини КК України; вироблення певного системного підходу до регламентації матеріальної підстави кримінальної відповідальності окремих груп криміналь-

них правопорушень проти правосуддя, диференціації кримінальної відповідальності за них [7, с. 24].

Особливо дискусійним серед дослідників кримінальних правопорушень проти правосуддя є питання їх класифікації, оскільки кожен вчений пропонує різні критерії їх поділу на види. Саме тому слід погодитися з М. Шепітько, який відзначає, що побудова злочинів проти правосуддя як інституту кримінального права має бути заснована на певних принципах, що дозволить розподілити у певному порядку норми, які регулюють та охороняють однорідні суспільні відносини у сфері здійснення правосуддя [8, с. 104]. Дотримуючись цього принципу вчений формулює, орієнтуючись на стадію правосуддя та первинну можливість їх вчинення, таку історичну мапу злочинів, проступків та провинностей проти правосуддя:

1. Стадії до реєстрації злочину, пов'язана з реєстрацією злочину чи замість здійснення досудових чи судових процедур: 1) Переховування злочинця, приховування злочину або слідів злочину; 2) Перешкоджання пошуку злочинця або того, хто втік з-під варті; 3) Прийняття шкіпером злочинця на корабель з метою його відвезення; 4) Недонесення про злочин, що готується, або про вчинений злочин; 5) Неправдиве повідомлення про вчинення злочину, неправдивий донос, обмова, самообмова; 6) Відмова в правосудді; 7) Непочинання слідства в кримінальній справі; 8) Дорікання особі у вчиненні злочину до постановлення вироку судом; 9) Самосуд; 10) Здійснення судових функцій без повноважень (іншою особою), прикидання судовим посадовцем);

2. Стадія досудового слідства: 1) Перешкоджання здійсненню слідчих дій шляхом насильства або іншим способом; 2) Незаконне проведення слідчих дій в т. ч. обшуку та виїмки; 3) Незаконний арешт, взяття під варту або обмеження волі; 4) Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист та розголошення відомостей про такі заходи; 5) Неявка свідка, експерта, перекладача, присяжного в суд (досудове слідство), відмова від виконання своїх обов'язків; 6) Перешкоджання явці свідка, потерпілого, екс-

перта, примушування їх до відмови від дачі показань чи висновку в т. ч. через підкуп або помсту; 7) Підбурювання до надання неправдивих показань свідком або експертом в т. ч. шляхом погроз або насильства; 8) Лжесвідчення, умисне або необережне неправдиве показання свідка або експерта в цивільній або кримінальній справі, обмова, самообмова; 9) Спаплювання свідків; 10) Образа прокурора або слідчого; 11) Примушування до надання показання, катування; 12) Нездійснення допиту слідчим після взяття особи під варту на протязі трьох днів; 13) Знищення, крадіжка або фальсифікація доказу чи справи; 14) Порухення (розголошення) таємниці адвокатом, прокурором або іншою особою; 15) Перешкоджання захисту клієнта адвокатом в т. ч. через підкуп; 16) Привласнення документу, написаного до суду для переслідування; 17.) Повільність здійснення слідства; 18) Невиконання обов'язків слідчим; 19) Придбання майна, що є предметом справи, посадовцем, який здійснює слідство, а також утаювання майна, що підлягає конфіскації; 20) Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності, відправлення до суду без звинувачень, неправдиве звинувачення;

3. Стадія судового розгляду: 1) Перешкоджання судовій діяльності, втручання в діяльність суду, втручання у виконання судовим посадовцем своїх обов'язків; 2) Неповага до суду або до судового рішення, образа суду в т. ч. судді, магістрата, жандарма, іншого службовця в судовій установі; 3) Тілесні ушкодження, вбивство учасника суочинства (чи в суді) або погроза їх вчинення; 4) Неповага здійснена суддею до учасників судочинства, в т. ч. тілесні ушкодження та вбивство; 5) Лжеприсяга в цивільній або кримінальній справі; 6) Підкуп судді, прокурора або іншого судового посадовця в т. ч. через вимагання; 7) Зловживання правом суддею або судовим посадовцем; 8) Зловживання владою посадовцем судового відомства; 9) Перевищення повноважень суддею, прокурором, офіцером судової поліції; 10) Підбурювання до зловживання владою суддею або прокурором; 11) Зволікання правосуддя; 12) Неправосудне рішення, неправосуддя;

4. Стадія виконання судового рішення: 1) Повторне звернення до суду за тими ж підставами; 2) Домагання після суду того, що було втрачено; 3) Невиконання судового рішення; 4) Невиконання покарання; 5) Незаконне тюремне ув'язнення; 6) Виконання покарання, яке не було призначено судом, посилення або послаблення покарання, яке було призначено судом; 7) Ухилення від відбування покарання у вигляді позбавлення волі; 8) Порухення вислання за кордон, втеча з місця заслання, самовільне повернення особи, яка була вислана або невийзд засудженого до висилки; 9) Злісна непокоря вимогам адміністрації виправно-трудової установи; 10) Незаконна передача заборонених предметів особам, яких тримають у виправно-трудових установах, слідчих ізоляторах, лікувально-трудових і лікувально-виховних профілакторіях; 11) Втеча в'язня, масова втеча в'язнів, злам в'язниці, втеча зі спеціалізованого лікувального закладу; 12) Пособництво або організація втечі в'язня; 13) Недбалість наглядача в тюрмі [9, с. 304-306].

Л. Палюк, проаналізувавши існуючі класифікації, пропонує класифікації за механізмом заподіяння шкоди відносинам щодо здійснення судочинства та виконання судових рішень та виділяє такі групи злочинів проти правосуддя: 1. Злочини проти правосуддя, що вчиняються «ззовні» (тобто особами, які не є учасниками процесуальних відносин або необов'язково є їх учасниками) шляхом протиправного впливу на суддів, учасників судочинства, осіб, що покликані сприяти судочинству або надавати правову допомогу; 2. Злочини проти правосуддя, що вчиняються «із середини» (учасниками процесуальних відносин або особами, які покликані в силу закону до виконання обов'язків у судочинстві або щодо виконання судових рішень) і полягають у невиконанні або порушенні виконання ними своїх обов'язків у межах відносин судочинства чи виконання судових рішень; 3. Злочини проти правосуддя, що вчиняються «із середини» (службовими особами органів, які ведуть процес (здійснюють судочинство)) і полягають у порушенні виконання ними службових обов'язків у судочинстві [10, с. 304-306].

Існують й інші підходи щодо класифікації кримінальних правопорушень проти правосуддя. Проте, деякі з дослідників звужують коло наукового пошуку та пропонують класифікації груп кримінальних правопорушень залежно від об'єкта посягання. Наприклад, В. Опанасенко злочини проти встановленого порядку збирання та фіксування доказів у системі злочинів проти правосуддя поділяє за такими критеріями: 1) за суб'єктом посягання; 2) за безпосереднім об'єктом злочину; 3) за механізмом заподіяння шкоди об'єкту посягання (його порушення «зсередини» та «зовні»); 4) за спільною інтегрованою характеристикою суб'єкта та об'єкта злочину; 5) за характером діяння (об'єктивною стороною злочину); 6) за особливостями діяльності конкретних державних органів по здійсненню правосуддя [11].

Таким чином, нами було узагальнено окремі проблеми наукових розробок щодо генези кримінальної відповідальності та класифікація кримінальних правопорушень проти правосуддя. Натомість найбільший інтерес викликає саме стан наукової розробки кримінальної відповідальності за перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку.

Проведений нами аналіз наукової літератури дозволяє відзначити про відсутність комплексного дослідження щодо кримінально-правової характеристики кримінального правопорушення, передбаченого ст. 368 КК України. Проте, окремі аспекти кримінальної відповідальності за перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку були предметом дослідження Д. Коваленка, Ф. Неміча,

Так, зокрема, у науковому доробку Д. Коваленка з проблемних питань об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 368 КК України, автор робить висновок, що об'єктивна сторона складається з двох форм: 1) перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого або експерта до суду, органів досудового слідства, тимчасових слідчих і тимчасових спеціальних ко-

місій ВРУ чи дізнання; 2) примушування їх до відмови від давання показань чи висновку, а також до давання завідомо неправдивих показань чи висновку шляхом погрози вбивством, насильством, знищенням майна цих осіб чи їхніх близьких родичів або розголошенням відомостей, що їх ганьблять, або підкуп свідка, потерпілого чи експерта з тією самою метою, а також погроза вчинити зазначені дії з помсти за раніше дані показання чи висновок. Також можна окреслити таке: 1) об'єктивна сторона кримінального правопорушення, передбаченого ст. 386 КК України, характеризується активними діями; 2) об'єктивній стороні характерна ознака, як час його вчинення. Час вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 386 КК України, обмежується лише часом роботи досудового слідства, судового провадження, а також часом розслідування тимчасових слідчих і спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, а інші будь-які рамки або обмеження в часі (певний проміжок часу, часовий період) не мають жодного значення для об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 386 КК України [12, с. 121]. Також Д. Коваленко в іншій праці пропонує доповнити ч. 1 ст. 386 КК України словами «Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта до суду, органів досудового розслідування, тимчасових слідчих та спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку, розголошення відомостей, які можуть спричинити істотну шкоду правам і законним інтересам потерпілого або його близьких, а також до давання завідомо неправдивих показань чи висновку шляхом погрози вбивством, насильством, знищенням майна цих осіб чи їх близьких родичів або розголошення відомостей, що їх ганьблять, або підкуп свідка, потерпілого чи експерта з тією самою метою, а також погроза вчинити зазначені дії з помсти за раніше дані показання чи висновок» [13]. Також вчений має ще низку публікацій з цієї проблематики.

Ф. Неміч також аналізував окремі аспекти підкупу свідка, потерпілого, експерта, передбачені ст. 386 КК України та робив ви-

сненок, що підкуп свідка, потерпілого, експерта є окремим видом підкупу, що має свої особливості, з огляду на специфіку у сфері реалізації правосуддя. На погляд вченого поняття «потерпілий», «експерт» та «перекладач» потребують подальшого з'ясування та переосмислення їх змісту. Предмет підкупу щодо свідка, потерпілого, експерта потребує чіткого юридичного закріплення [14, с. 70].

Висновки

Отже, проведений нами аналіз стану наукової розробленості кримінальної відповідальності за перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку дозволяє зробити висновок про відсутність комплексного монографічного дослідження. Окремі наукові доробки з цієї проблеми вказують на необхідність проведення такої кваліфікаційної наукової праці, що сприятиме не тільки правозастосовній діяльності, а й корисним у розширенні кругозору науково-дослідній роботі.

Література

1. Алексєєва Н.Ю. Кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них: автореф. дис. ... канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.08 / МВС України, ЛьвівДУВС. Львів, 2017. 22 с.
2. Ганжа А.А. Науковий генезис проблеми протидії оперативними підрозділами ОВС України діяльності організованих злочинних груп, які готують вчинення крадіжок із квартир громадян. *Право і Безпека*. 2013. № 3(50). С. 65-67.
3. Павленко С.О. Аналіз сучасного стану наукових досліджень проблем оперативно-розшукової тактики. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 2(107). С. 105-122. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknus_2018_2_12
4. Воронцов А.В. Аналіз генези законодавства щодо окремих кримінальних правопорушень, які вчиняються службовими особами у сфері правосуддя. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 8. С. 360-364.
5. Квасневська Н. Кримінальне законодавство України про злочини проти правосуддя : історичні аспекти формування. *Вісник прокуратури*. 2009. № 4. С. 116-123.
6. Діденко В. П. Історія кримінального права України. Київ: Аванпост-Прим, 2009. 164 с.
7. Палюк Л.М. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти правосуддя: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. : 12.00.08 / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2021. 42 с.
8. Шепітько М.В. Злочини проти правосуддя як інститут кримінального права. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки*. 2018. Вип. 6. С. 99-111.
9. Шепітько М.В. Класифікація злочинів проти правосуддя: історичне підґрунтя. *Закарпатські правові читання. Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (19-21 квітня 2018 р., м. Ужгород) / Ужгородський національний університет; За заг. ред. Я.В. Лазура., О.Я. Рогача, М.В. Менджул. Ужгород: РІК-У, 2018. Т.2. С. 302-306.*
10. Палюх Л. Класифікація злочинів проти правосуддя. *Підприємництво, Господарство і Право*. 2018. №2. С. 176-181.
11. Опанасенко В.І. Злочини проти встановленого порядку збирання та фіксування доказів у системі злочинів проти правосуддя. URL: <http://lclaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/1-13-2016/item/259-zlochyny-proty-vstanovlenoho-poryadku-zbyrannya-ta-fiksuvannya-dokaziv-u-systemi-zlochyniv-proty-pravosuddya-opanasenko-v-i>
12. Коваленко Д.А. Проблемні питання об'єктивної сторони кримінального правопорушення за перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. *Держава та регіони*. 2020. Вип. № 3. С. 117-122.
13. Коваленко Д.А. Примушування як одна із форм об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 386 КК України. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/9434/1/%D0%90%D0%BA%D1%82%D1%83>

% D 0 % B 0 % D 0 % B B % D 1 % 8 C % D 0 %
B D % D 1 % 9 6 % 2 0 % D 0 % B F % D 1 % 8 0 %
D 0 % B E % D 0 % B 1 % D 0 % B B .
% 2 0 % D 0 % B A % D 1 % 8 0 % D 0 % B 8
% D 0 % B C % D 1 % 9 6 % D 0 % B D . % 2 0
% D 0 % B F % D 1 % 8 0 % D 0 % B 0 %
D0%B2%D0%B0_p171-172.pdf

14. Неміч Ф.Ю. Окремі аспекти підкупу свідка, потерпілого, експерта, передбачені ст. 386 КК України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2016. Вип. 38(2). С. 68-70.

SUMMARY

The scientific works of various scientists on the problems of criminal liability for criminal offenses against justice in general and preventing the appearance of a witness, victim, expert, specialist, forcing them to refuse to give evidence or a conclusion, provided for in Art. 386 of the Criminal Code of Ukraine, in particular. As a result of the conducted research, it was established that there is no comprehensive dissertation-monographic level on criminal responsibility under Art. 386 of the Criminal Code of Ukraine. Summarized on the need to conduct such qualifying scientific work, which will contribute not only to the avoidance of controversial issues in the qualification of such criminally illegal encroachments in law enforcement activities, but also will be useful in expanding the horizons of scientific research work.

Key words: criminal offenses against justice, witness, victim, expert, testimony, conclusions, coercion, bribery, obstruction.